

SİVAS'TA TAŞ BEBEK EFSANESİ*

Doğan KAYA

Vaktiyle, bir köyde yaşayan güzel bir kız vardır. Köyün eşrafından birisi, bu kızın oğluna alır. Ne var ki aradan beş-altı sene geçtiği halde bu gelinin çocuğu olmaz.

Şiddetli derecede torun arzulayan aile, oğullarına ikinci bir gelin getirmeyi düşünür. Aramalar sonucunda bir kız bulurlar ve kısa zamanda düğün yaparlar.

Düğün gecesi, bahtsızlığına ağlayan kadın, bundan çok müteessir olur. Dışarı çıkar, harman taşı üzerinde ağlamaya başlar. Bu sırada yanında bir ihtiyar derviş peyda olur. Niçin ağladığını sorar, o da olup biteni anlatır. Derviş koynundan uzun, gök renginde bir taş çıkarıp geline verir. "Bu taşı al. Yatsıdan evvel taşı kundak yap, bir beşiğe koy, ninni söyle. Allah belki seni muradına erdirir." deyip gözden kaybolur.

Gelin hemen odasına gelir. Dervişin dediği şekilde hazırlığını yapar. Taşı kundağa sarıp, beşiğe kor. Gün batımına kadar ağlar. Ağladıkça söyler, söyledikçe ağlar. Mevlâ'sından bu taşın can vermesini niyaz eder. Allah'a dua eder, önemli sahabenin, velinin ve ulu kişilerin ruhlarına sığınır. Yakarışları, sonunda Allah tarafından kabul olur, taş canlanır.

Kocası, durumu öğrenince, evlendiğine pişman olmuş. Ölünceye kadar taş bebeğin annesini baş tacı etmiş.

Kadının, her mısradan sonra "ninni ninni" diyerek terennüm ettiği dua şöyledir:

.....

Al elektenelediğim nenni
Al kundağa doladığım nenni
Seni Hak'tan dilediğim nenni
Mevlâ'm buna bir can versin nenni

Beşiğime koydum taşı nenni
Didemden akıttım yaşı nenni
Cümle evliyalar başı nenni
Bağlantı

Tarlalarda yeşirir ot nenni
Analar çekerler zahmet nenni
Medine'de ol **Muhammed** nenni
Bağlantı

* Bu yazımı ilk olarak *Türk Folkloru* (S. 14, Eylül 1980, s. 26-27) dergisinde yayımladım. Daha sonra M. Güner Demiray ("Gemerek Türküleri", *Türk Folklor Araştırmaları*, C. XV (305), 12. 1974, s. 7190.)'in çalışmasından istifade ederek yazıya son şeklini verdim.

Tutulmaz güneşin dalı nenni
Sorulmaz yoksulun halı nenni
Tanrının aslanı **Ali** nenni
Bağlantı

Kendimi ipe asayım nenni
Bilmem ki kime küseyim nenni
Kerbelâ'da **Hasan-Hüseyn** nenni
Bağlantı

Kaşları var çatma çatma nenni
Kadir Mevlâ'm gel unutma nenni
Muhammed'in kızı **Fatma** nenni
Bağlantı

Beşiğime taş bağladım nenni
Gözlerime yaş bağladı nenni
Bir uğridim bir ağladım nenni
Bağlantı

Kaşlarının ucu hilâl nenni
Dudakları ab-ı zülâl nenni
Mekke'deki Hacı **Bilâl** nenni
Bağlantı

Yılda gelir iki bayram nenni
Yandı yürek oldu pürryan nenni
Ankara'da **Hacı Bayram** nenni
Bağlantı

Yoldan giden yolcu kardaş nenni
Kimseye olmadım sırdaş nenni
Kırşehir'de **Hacı Bektaş** nenni
Bağlantı

Çalkan Karadeniz çalkan nenni
Deryalarda olur yelken nenni
Melik Gazi Hoca Sultan nenni
Bağlantı

Acep horoz öttü m'ola nenni
Baban gerdee gitti m'ola nenni

Kâmilini unuttu m'ola nenni
Bağlantı

Yola giden yolcu baba neni
Sirtına giyerdi aba nenni
Osmancıkta **Çoban Baba** nenni
Bağlantı

Koluma taktım kelebi nenni
Dolandım Şam'ı Haleb'i nenni
Çorum'da **Elvan Çelebi** nenni
Bağlantı

Her işlerin başı Allah nenni
Mahrum komaz vallah billah nenni
Amasya'da **Pir Hamdullah** nenni
Bağlantı

Hemen baktım yüzü kanlı nenni
Uğr elerim nenni nenni nenni
Danıştıktaki **Kara Donlu** nenni
Bağlantı

Şükür **Mevlâ'**m canı verdi nenni
Anaların yüzü güldü nenni
Dağlar taşlar bizim oldu nenni
Bağlantı

Bebeğin beşiği bakır nenni
Ben sallarım takır takır
İçindeki Ebubekir nenni
Bağlantı

Bebeğin beşiği çamdan
Ben sallarım tatlı candan nenni
Baban gelir şimdi yandan
Bağlantı

(**uğrimek**: içi dolmak, ağlamaklı olmak, **gerda**: gerdeğe, **kâmil**: ağıt söyleyen kadının kendisi, "önceki eş" anlamında, **Ebubekir**: canlanan çocuğun ismi.)

(*Kaynak Şahıs*: Faika Benem, *Derleme tarihi*: 24 Şubat 1980, *Yaşı*: 65, *Memleketi*: Sivas, *Kimden öğrendiği*: Annesi Münire Benek'ten, *Tahsili*: Yok. Arap alfabesi okur.)